

PSIHOLOGIA ORDINII. PSIHOLOGIA CUANTIC

Trei teme fundamentale:
probabilitatea cuantic , modelul fiin ei popperiene,
m sur toarea

TEMA 3

M SUR TOAREA

- Teoria grupurilor cunoa te dou momente fundamentale: momentul Moreno i momentul Lewin. Moreno a concluzionat, ca o condi ie pentru eficien a grupului, asupra necesit ii unei coeziuni perfecte între actori sociali care alc tuiesc grupul respectiv. Într-un grup de munc de zece persoane, o coeziune absolut conduce la realizarea a nou zeci de leg turi informa ionale, ca urmare a interac iunii reciproce dintre membrii grupului. Kurt Lewin demonstreaz , îns , c acest tip de grup este un grup static, incapabil de progres, care tinde spre plafonare i spre... moarte. El dezvolt , prin contrast, teoria dinamicii grupului. Aceast teorie nu mizeaz pe coeziunea absolut , ci pe existen a unui spa iu de haos, con inând în el microbul conflictului.
- Sesiz m în cele dou teorii diferen a dintre dou concep ii cu un grad de generalitate mai ridicat. Prima: teoria lui UNU egal cu UNU. Cea de a doua: teoria lui UNU egal cu DOI. Unu egal cu Unu este, în fapt, un Unu inert, abstract, lipsit de via i, implicit, de realitate. El este o iluzie. Acest tip de Unu constituie obiectul statisticii clasice i a probabilit ii clasice. Acest tip de Unu este obiectul m sur torilor efectuate cu ajutorul metodelor i a metodologiilor psihometriei actuale. Unu egal cu Doi este un Unu viu, un Unu care cunoa te emo ia, starea de conflict interior. Este un Unu cu con tiin i este probat de îns i legea fundamental a vie ii. Este bine s ne amintim c Louis de Broglie a demonstrat dualitatea naturii, iar descoperirea codului

genetic de către Watson și Crick, precum și experimentele realizate de Sperry pe emisferele cerebrale au demonstrat și dualitatea structurală a Ființei umane. Acesta este Unu egal cu Doi care corespunde teoriei incompletitudinii a lui Goedel. Un Unu egal cu Doi nu poate fi în același timp complet și perfect coerent. Dar complet este doar un Unu egal cu Doi. El, însă, îndeplinind condiția de completitudine, nu mai poate fi și perfect coerent. El este astfel un Unu imperfect, cum imperfecte sunt viața, societatea, individul. Este un sistem care conține în interiorul său și un spațiu de haos. Cuantificându-se că nici un sistem nu poate crea nimic semnificativ dacă nu conține și un sâmbure de haos. Omul este, însă, un sistem creativ semnificativ. De aceea el conține în înșăși structura lui un spațiu de haos. Acest spațiu este înscris în chiar codul genetic. Doctorul Goldberger, unul din participanții la Programul Genomul, a anunțat încă din anul 1997 existența în codul nostru genetic a unor proprietăți fractale. De aceea Omul este un Unu egal cu Doi.

- Unu egal cu Unu este măsurat de statistică și de probabilitatea clasică. Dar nu-l mai putem măsura cu aceleași instrumente și pe Unu egal cu Doi. Premisa inițială este complet diferită în cazul celor două forme de Unu. Astfel, metodologia, instrumentele de măsurare ale lui Unu egal cu Doi vor fi sensibil diferite de instrumentele și metodologia de măsurare a lui Unu egal cu Unu.
- Măsurarea lui Unu egal cu Doi se bazează pe matematica formelor și pe matematica rețelelor frânte scalare.
- Matematica formelor este matematica teoriei catastrofelor, teoriei fractalilor, în general a teoriilor haosului.
- Măsurătoarea lui Unu egal cu Doi se realizează pe baza unei scale unice, construită pe principiile logicilor moderne: logica lui Boole, logica dinamicii contradictoriului (tefan Lupa cu), logica plurivalentă

(Gr. C. Moisil), logica dinamică a entropiei în sistemele deschise și departe de echilibru (Gh. Zapan). Elementul comun al acestor logici îl constituie situarea stării de entropie și incertitudine maximă în punctul 0,5. Este punctul stării de haos, al dublării, în cazul omului, a Ființei. Este punctul în care individul este și un Dr. Jekyll și un Mr. Hyde. Plaja de valori se întinde între 0,5 și 1, iar acest interval poate avea valori pozitive în unele situații și negative în altele. Pe acest interval sistemul poate fi: un sistem de certitudine (certitudine performantă, certitudine garantată, certitudine limitată), ordonat și omogen; un sistem complex și eterogen (incertitudine ascunsă, risc minim, risc maxim) sau un sistem care evoluează la marginea haosului (incertitudine optimistă, haos, incertitudine pesimistă). Intervalul cunoaște câteva puncte critice. Unul dintre acestea este punctul 0,72. Un punct descoperit de noi pe seama legilor POPQ și care coincide cu punctul critic 0,72 descoperit de Boole, pe seama logicii aritmetice, în sistemele deschise de tip caroiat.

- Măsurarea pe baza matematicii formelor presupune identificarea unor lanțuri catastrofice și fractale. Un punct catastrofic într-un lanț liniar până la un moment dat reprezintă un eveniment surpriză, imprevizibil, care are ca efect schimbarea valorii semnificative de lanț liniar. Apariția în prestația unui student a unei note de 4 într-un șir lung de note de 10 reprezintă un astfel de punct catastrofic. După cum, în concepția lui Thom, un astfel de punct îl reprezintă și o notă de 10 într-un șir de note de 4. Un lanț fractal înseamnă, de fapt, o succesiune de puncte catastrofice, o succesiune de spurturi, care urmează unui lanț liniar. Cazul criminalului în serie, care după un comportament normal a comis o crimă la vârsta de 35 de ani (punct catastrofic), apoi timp de 25 de ani s-a comportat normal, ca într-un interval de doar doi ani (60-62 de ani) să comită crime în serie, ilustrează un comportament catastrofic transformat într-un comportament fractal.

- Cum se obține, prin testare, un lanț? Cum măsurăm cu ajutorul formelor?
- Punctul de pornire îl reprezintă crearea unui câmp de intenții în spiritul modelului popperian. Stimulul, în speță, sarcina de muncă, nu este abordat printr-o raportare singulară la el, ci ca o unitate în diversitate. Subiectul își dezvoltă intențiile de răspuns față de stimulul considerat în mai multe ipostaze, atât la modul static și general, cât și în condițiile unei dinamici temporale, presupunând comportamentul în raport cu același stimul de-a lungul unei săptămâni, ori de-a lungul unei zile.
- Totalitatea răspunsurilor subiectului formează un câmp de intenții de răspuns sub aspectul formei originare, a structurii, a conținutului moral etc. Desfășurarea acestui câmp pe baza matricei spațio-temporale, relevarea, deci, a intențiilor în contextul evoluției în timp, permite construirea unui lanț format dintr-un număr mare de verigi, semnificate de comportamentul față de stimul în fiecare zi a săptămânii, în fiecare perioadă importantă a unei zile de muncă, în situații obișnuite și în situații critice. În alegerea intențiilor ca lanț pune în evidență caracterul liniar, catastrofic ori fractal al acestuia. Punctul catastrofic reflectă o posibilitate imprevizibilă, după cum un lanț fractal reflectă un comportament haotic.
- Obținerea unui lanț: liniar, catastrofic, fractal cu ajutorul Metodei Configurațiilor presupune, deci, existența unui câmp de intenții care permite analiza unei mulțimi N de posibilități a unei matrice spațio-temporale care asigură desfășurarea mulțimii N într-un lanț spațio-temporal dat.
- Măsurarea cu ajutorul rețelelor frâscalare. Rețelele frâscalare sunt sisteme fundamentate pe o structură formată din noduri foarte puternice numite huburi, care concentrează în jurul lor, în marea lor majoritate, celelalte noduri. O asemenea structură garantează o puternică rezistență interioară, o stare de

invulnerabilitate la atacurile externe. Un bun exemplu în acest sens este rețeaua de calculatoare. O asemenea rețea, dacă are noduri puternice, rezistă chiar în condițiile în care nodurile mici cad. Natura ne oferă și ea un exemplu remarcabil prin complexitatea lui: rețeaua de ape. Huburile unei asemenea rețele le reprezintă oceanele. Mările sunt noduri tari, iar fluviile sunt noduri obișnuite. Râurile semnifică nodurile slabe, iar pârâurile sunt expresia nodurilor anemice. Datorită oceanelor și mării, rețeaua de ape rezistă chiar dacă pârâurile ori râurile seacă. Hubul unui copac este trunchiul său. Ramurile reprezintă nodurile tari, iar rămurile sunt nodurile obișnuite. Frunzele sunt nodurile slabe. Chiar atunci când frunzele cad ori îi sunt rupte rămurile, copacul rezistă datorită hubului.

- În cazul omului, identificarea rețelei specific universului său interior se poate realiza cu ajutorul sistemului motivational alcătuit din zece trepte (noduri), așa cum am conceput noi acest sistem în contextul Testului de Asociere Numere Cuvinte (TANC).
- Trebuințele sunt: trebuințe de independență, armonie, identitate, proximitate, echilibru dinamic, utilitate, moralitate, integrare socială, autoîmplinire, idealitate.
- Fiecare trebuință reprezintă un nod. Modul de distribuție pe noduri a răspunsurilor, rezultate în urma asocierii realizate de subiect, determină constituirea unei rețele a cărei configurație ne indică tipul de structură interioară a subiectului.
- Poate rezulta o configurație de normalitate, adică o configurație conținând huburi, noduri tari, noduri obișnuite, noduri slabe. Dar poate rezulta și o configurație care trece de la biciuni interioare, o rețea formată numai din noduri obișnuite ori numai din noduri slabe ori numai din noduri tari etc.
- O distribuție normală înseamnă o structură formată din 2 huburi, 2 noduri tari, 4 noduri obișnuite, 2 noduri slabe.

- O distribuție ideal înseamnă existența huburilor în treburile de identitate și de integrare socială. Nodurile tari: treburile de utilitate și de împlinire. Nodurile obișnuite: treburile de armonie, proximitate, moralitate și idealitate. Nodurile slabe: treburile de independență și de echilibru dinamic.
- Un hub concentrează peste 70% din relații. Un nod tare - între 51 și 69%. Un nod obișnuit - între 31 și 50%. Un nod slab - între 5 și 30%. Un nod anemic între 0 și 4%. Un exemplu din realitatea socială: Biserica și armata reprezintă huburile societății românești în piramida sistemului de valori. Acest fapt rezultă din opoziția populației majoritare pentru biserică și armată, atunci când stimulul acestor opoziții îl reprezintă încrederea în instituțiile fundamentale ale statului. Biserica și armata sunt cotate de către populație cu valori de peste 70%, în timp ce parlamentul, partidele, guvernul obțin procentaje care le situează între limitele caracteristice unui nod obișnuit. Putem lesne concluziona că, de fapt, valorile de rezistență ale poporului român sunt ordinea, disciplina (armata) și toleranța, armonia, nevoia de protecție divină (biserica). Valorile de noduri obișnuite obținute de parlament, partide, guvern pun în evidență o structură intern vulnerabilă, un mod de existență social incert, care alimentează starea de teamă, de anxietate a populației.